

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 8 februari 1909, kl. 1 e. m.

Betänkande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående tullen å vin.

Genom proposition n:o 20 af den 22 januari 1909, som hänvisats till bevillningsutskottets behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statrådsprotokollet öfver ett blandadt utrikesdepartements- och finansärende för samma dag, föreslagit Riksdagen att besluta,

dels att, så länge den med Frankrike afslutade handelstraktaten af den 30 december 1881, sådan den blifvit förlängd genom konventionen, undertecknad den 13 januari 1892, förblir i kraft, tullen å icke musserande vin af 14 procents alkoholhalt och därunder skall utgöra, då vinet införes på fat, 34 öre för kilogram och, då vinet införes på andra kärl än fat, 69 öre för liter,

dels ock att i följd häraf rubrikerna nummer 695, 696 och 697 i tulltaxan af den 8 juni 1906 skola erhålla följande förändrade lydelse:

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 5 Saml. 1 Afd. 1 Häft. (N:o 1.) 1

		Kvantitet för tullberäkningen	Tullsats	
			Kronor	öre
	<i>Vin:</i>			
	icke musserande:			
	på fat, större eller mindre:			
695	af 14 procents alkoholhalt och där- under	1 kilogram	—	34
695 ¹ / ₂	af mer än 14 men icke öfver 25 procents alkoholhalt	1 kilogram	—	65
	på andra kärl:			
696	af 14 procents alkoholhalt och där- under	1 liter	—	69
696 ¹ / ₂	af mer än 14 men icke öfver 25 procents alkoholhalt	1 liter	1	—
697	musserande: af 25 procents alkoholhalt och därunder	1 liter	2	—
	<i>Anm.</i> Vin af mer än 25 procents alkoholhalt; tullbehandlas såsom Likör.			

*Utrikesmini-
sterns yttrande.*

Enligt här ofvan åberopade statsrådsprotokoll har vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t herr ministern för utrikes ärendena anfört följande:

»I skrifvelse till Kungl. Maj:t den 2 maj 1907 — hvilken skrifvelse jämlikt nådigt beslut den 14 juni samma år blifvit öfverlämnad till utrikesdepartementet för vidtagande af de åtgärder, som i anledning af skrifvelsen kunde på nämnda departement ankomma — har Riksdagen anfört i hufvudsak följande.

Enskild motionär hade fäst uppmärksamheten därå, att importen till riket af brännvin och vin till mycket stor del föranleddes af kringresande agenter för utländska vin- och spirituosafirmor, hvilka ginge ur hus i hus samt utbjöde och upptog beställningar på nämnda varor. Hvad beträffade sagda import, syntes det Riksdagen få anses visst, att en betydande del af densamma föranleddes af utländska agents verk-samhet här i landet. Det vore onekligen ägnadt att tilldraga sig upp-märksamhet, att, ehuru jämlikt förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af brännvin förbud stadgats för inhemska försäljare att vid

personligt besök eller genom ombud hos annan än innehafvare af brännvinsförsäljningsrättighet utbjuda brännvin eller upptaga beställningar därå i mindre belopp än 250 liter, utländska handlandes ombud, som färdades omkring i Sverige, likväl på grund af gällande handelstraktater ansåges äga upptaga dylika beställningar. Det syntes därför böra tillses, huruvida icke åtgärder skulle kunna vidtagas i syfte att vinna ändring i sist omnämnda förhållande.

Riksdagen ansåge det vara af betydelse, att full klarhet erhöles i förevarande spörsmål beträffande de rättigheter, som numera borde anses verkligen tillkomma agenter eller ombud för utländska handels- hus. Genom 1905 års försäljningsförordnings nyssnämnda förbud torde nämligen hela frågan kunna anses hafva kommit i ett annat läge.

För frågans bedömande ville Riksdagen till en början erinra om bestämmelserna i artikel 17 af gällande handelstraktat med Frankrike. Af innehållet i omnämnda artikel äfvensom därefter i ämnet förda underhandlingar framginge, att från Frankrikes sida gjorts gällande, att inskränkningar, sådana som den förenämnda, i 1905 års brännvinsförsäljningsförordning nu förekommande, icke skulle af Frankrike anses äga tillämpning beträffande franska handelsresande.

Härvid borde tillika bemärkas, att på grund af gällande traktater resande och agenter för handelshus inom flertalet af de länder, med hvilka Sverige stode i förbindelse, syntes kunna göra anspråk på att här i landet behandlas såsom handelsresande, tillhörande den mest gynnade nation eller, med andra ord, att erhålla samma förmåner som reseagenter för franska handelshus.

Med en dylik tillämpning af traktaterna, hvilken Riksdagen redan tidigare sökt få undanröjd, skulle utländska handelsresande å vissa områden och nu särskildt i fråga om försäljning af brännvin komma att äga vidsträcktare rättigheter än svenska försäljare. Begreppet »nationell behandling» skulle vid sådant förhållande innefatta mindre förmåner än en klausul om »behandling såsom mest gynnad nation». Å de områden af näringslivet, där restriktiva bestämmelser i något afseende utfärdats att gälla för svenska undersåtar, innebure detta gentemot dem en orättvisa, hvilken det borde vara angeläget att få aflägsnad.

Särskildt med hänsyn till den här i landet af kringresande utlänningar eller ombud för utländska handelshus idkade försäljning af spirituosa och vin syntes det Riksdagen vara af vikt, att nu berörda förhållanden gjordes till föremål för lämpliga åtgärder från Kungl. Maj:ts sida.

På grund af hvad sålunda anförts, anhöll Riksdagen, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga erforderliga åtgärder därhän, att utländska handelsresande, med eller utan näringslegitimationsbevis, icke under några förhållanden måtte tillgodonjuta gynnsammare behandling än landets egna undersåtar, som utöfva enahanda yrke.

Den af Riksdagen i dess förevarande skrifvelse åberopade artikel 17 i handelstraktaten mellan Sverige (och Norge) samt Frankrike den 30 december 1881 är af följande lydelse:

'Franska handelsresande, som färdas inom de förenade rikena för franska handelshus, skola där äga att göra uppköp för sin industris behof och upptaga beställningar, med eller utan prof, men icke till försäljning kringföra varor.

Detsamma skall i Frankrike gälla i afseende å handelsresande från de förenade rikena.

Franska handelsresande skola icke inom de förenade rikena vara underkastade högre särskild yrkesavgift än den lägsta dylika avgift, som därstädes erlägges af inhemska handelsresande af samma kategori. En avgift till lika belopp med den bevillning, som vare sig i Sverige eller Norge drabbar franska handelsresande, må i Frankrike påläggas svenska eller norska handelsresande.'

Genom konvention den 13 januari 1892 förlängdes handelstraktaten att i vissa afseenden fortfarande gälla från och med den 1 februari 1892. Artikel 17 kvarstår i anledning däraf oförändrad.

1892 års konvention skall äga tillämpning intill utgången af en tidrymd af 12 månader, efter det uppsägning af konventionen skett från någondera sidan.

Den i Riksdagens förevarande skrifvelse åsyftade bestämmelsen i artikel 17 erbjuder i sin nuvarande affattning möjlighet till den tolkning, att reseombud för franska handelshus, hvilken nationalitet ombudet än må tillhöra, äger att utan hinder af förefintliga inskränkande bestämmelser här i landet göra uppköp och upptaga beställningar. I enlighet härmed har artikeln äfven blifvit tillämpad.

Därutöfver medför ifrågavarande artikel den konsekvensen, att reseagenter för handelshus, tillhörande nation, som äger att i Sverige behandlas såsom »mest gynnad», kunna göra anspråk på att erhålla samma förmåner som handelsresande för franska handelshus.

Såsom Riksdagen erinrat, är det särskildt med hänsyn till försäljningen af spirituosa och vin, som bestämmelsen i artikel 17 vållat olägenhet. Och företrädesvis ur denna synpunkt har sedan länge det önskemålet från svensk sida uppställts att få artikel 17 i handelstraktaten med Frankrike ändrad.

För att visa af hvilken betydelse med hänsyn till det obehindrade ordnandet af brännvinslagstiftningen inom riket såväl Kungl. Maj:t som Riksdagen ansett det vara, att artikel 17 blefve ändrad, tillåter jag mig att här erinra om följande data ur frågans förhistoria.

Redan vid de underhandlingar, som föregingo afslutandet af den ännu gällande konventionen den 13 januari 1892 om delvis förlängning af 1881 års handelstraktat med Frankrike, hade man sålunda uppmärksamheten riktad på denna fråga. Till en början ifrågasattes från svensk sida ett tillägg till artikel 17 af innehåll, att de franska handelsresandena skulle beträffande rätten att upptaga beställningar vara underkastade samma inskränkningsar, som för landets egna invånare vore eller blefve stadgade. Det visade sig emellertid fåfängt att söka få denna ändring af artikeln godtagen. Man sökte då att åtminstone få i protokollet öfver underhandlingarna införd en förklaring, åsyftande att framhålla, att bestämmelserna i artikel 17 icke skulle utgöra hinder för svenska regeringens rätt att inom landet ordna försäljningen af vissa varor på ett med det allmännas intresse öfverensstämmande sätt och särskildt icke för ordnandet af brännvinsförsäljningen i syfte att motverka dryckenskapen. Den franska regeringen motsatte sig emellertid bestämdt införandet i protokollet af en dylik förklaring, med motivering, bland annat, att densamma skulle komma att minska värdet af de i artikel 17 intagna bestämmelser, hvilka vore af särskild vikt för Frankrikes förnämsta exportartikel till Sverige. Tillika betonades därvid från fransk sida, att ifrågavarande artikel i traktaten vore afsedd att gälla såväl franska som svenska och norska handelsresande för franska handelshus.

Någon förändring med hänsyn till artikel 17 eller dess tolkning blef icke heller genomförd genom 1892 års konvention.

Sedermera blef frågan upptagen till behandling vid 1894 års riksdag.

Vid nämnda riksdag väcktes motion i syfte att få det i då gällande brännvinsförsäljningsförordning af den 31 december 1891 stadgade förbudet för innehafvare af försäljningsrättighet att låta genom ombud å annat ställe än det, där han utöfvade sin försäljningsrätt, till köpare utlämna brännvin i mindre belopp än 250 liter utsträckt sålunda, att det skulle vara förbjudet innehafvare af försäljningsrättighet att vare sig själf eller genom ombud låta å annat ställe än det, där han utöfvade sin försäljningsrätt, till salu utbjuda, till köpare utlämna eller med köpare aftala om leverans af brännvin i mindre belopp än 250 liter.

I enlighet med bevillningsutskottets hemställan afslog Riksdagen ifrågavarande ändringsförslag men anhöll i skrifvelse den 9 maj 1894, att Kungl. Maj:t måtte med Frankrike inleda underhandlingar, i syfte att den enligt artikel 17 i handelstraktaten franska handelsresande medgifna rättighet att upptaga beställningar måtte, hvad Sverige anginge beträffande brännvin och andra brända eller destillerade drycker, inskränkas därhän, att sådana beställningar icke finge upptagas hos andra än innehafvare af brännvinsförsäljningsrättigheter, såvida icke kvantiteten uppginge till minst 250 liter.

I berörda skrifvelse anförde Riksdagen i öfrigt, bland annat, följande:

I en inom Riksdagen väckt motion har framhållits, hurusom lagstiftningen till förmån för inskränkning i handeln med spirituösa drycker på ett fördärfligt sätt kringginges därigenom, att brännvinsförsäljarne genom resande agenter droge omkring i landet från by till by och frestade folket att låta anteckna sig för större eller mindre kvantiteter spirituosa samt såmedelst ersatte de indragna försäljningsställena.

Då — så länge den i artikel 17 i den mellan de förenade rikena Sverige—Norge samt Frankrike gällande handelstraktat intagna bestämmelse därom, att franska handelsresande, som för franska handelshus färdas inom de förenade rikena, skola äga upptaga beställningar med eller utan prof, är gällande — de franska handelsresandena ej kunna betagas rätten att i Sverige genom reseombud upptaga beställningar på brännvin, torde, för att de anmärkta missförhållandena — hvilka visserligen äro af den beskaffenhet, att åtgärder till deras undanröjande äro af behovet påkallade — skola kunna på ett fullt effektivt sätt och på samma gång utan åsidosättande af de svenska försäljarnes rätt afhjälpas, blifva erforderligt, att viss ändring i artikel 17 i franska handelstraktaten först vidtages; och anser Riksdagen, att lämpligaste åtgärden för ernående af det åsyftade målet vore, om den enligt nämnda artikel franska handelsresande medgifna rättighet att upptaga beställningar blefve, hvad Sverige angår beträffande brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, inskränkt därhän, att sådana beställningar icke finge upptagas hos andra än innehafvare af brännvinsförsäljningsrättigheter, såvida icke kvantiteten uppginge minst till det enligt gällande brännvinsförsäljningsförordning vid partihandel tillåtna minsta försäljningsbelopp eller 250 liter. Riksdagen håller ock före, att underhandlingar i sådant syfte med Frankrike skulle så mycket lättare leda till afsedt resultat, som spritvaruhandeln på Sverige torde för Frankrike hafva sin hufvudsakliga betydelse genom de affärer,

franska handelshus ingå med svenska brännvinsförsäljare, men de affärer af ifrågavarande slag däremot, hvilka de franska spritvaruhandlarne afsluta direkt med den konsumerande allmänheten, torde vara af jämförelsevis ringa omfattning.'

Vid underdånig anmälan den 1 juni 1894 af Riksdagens förevarande skrifvelse fann Kungl. Maj:t de af Riksdagen begärda underhandlingarna med Frankrike böra föregås af utredning därom, huruvida den af Riksdagen ifrågasatta inskränkningen i handelsresandenas rätt borde anses stridande mot innehållet i artikel 17. Med framhållande, att inskränkningen skulle komma att i formellt hänseende gälla lika för svenskar och utlänningar, ehuru den sannolikt i verkligheten skulle nästan uteslutande drabba svenska brännvinsförsäljare, samt att frågan, huruvida inskränkningen kunde anses stridande mot traktaten, berodde däraf, om den föreslagna åtgärden borde anses falla inom gränsen för en polisåtgärd, anbefalldes Kungl. Maj:ts minister i Paris att afgifva yttrande, dels huruvida han ansåge, att den af Riksdagen önskade förändring i lagstiftningen i Sverige skulle komma att af franska regeringen uppfattas såsom stridande mot traktaten, dels ock i sådant fall, huruvida ministern ansåge, att någon utsikt funnes, att franska regeringen kunde komma att bifalla en eventuell framställning om ändring af artikel 17.

I sin svarsskrifvelse härå förklarade ministern i Paris sig anse, dels att franska regeringen skulle betrakta den ifrågasatta modifikationen i brännvinslagstiftningen ingalunda såsom en enkel polisåtgärd, utan som en högst väsentlig ändring af den gällande ordningen angående spirituösa dryckesvarors försäljning, dels ock att en eventuell framställning om ändring af handelstraktatens artikel 17 absolut saknade utsikt till framgång.

Vid underdånig föredragning den 8 mars 1895 af det förslag till vissa förändringar i 1891 års brännvinsförsäljningsförordning, hvilket förslag genom nådig proposition förelades 1895 års Riksdag, hemställde föredragande departementschefen, efter att hafva redogjort för hvad som blifvit åtgjort med anledning af Riksdagens förberörda skrifvelse den 9 maj 1894, att den af Riksdagen gjorda framställningen icke måtte till någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda. Denna departementschefens hemställan blef af Kungl. Maj:t godkänd, i följd hvaraf underhandlingar med franska regeringen icke af Kungl. Maj:t inleddes.

Förslag om ändring af den svenska brännvinslagstiftningen i den riktning, som i 1894 års riksdagsskrifvelse afsågs, väcktes därefter vid flera riksdagar af enskilda motionärer, men motionerna afslogos af Riks-

dagen med hänsyn till innehållet i artikel 17 i 1881 års traktat med Frankrike.

Genom 5 § i den af 1905 års lagtima Riksdag, i anledning af en af Kungl. Maj:t afläten proposition, beslutade, nu gällande förordning angående försäljning af brännvin har emellertid förbud stadgats för innehafvare af rättighet till försäljning af brännvin att å annan ort än den, där han utöfvar sin försäljningsrättighet, mot efterkraf för köpeskillingen eller genom ombud, till köpare utlämna brännvin i mindre belopp än 250 liter eller vid personligt besök eller genom ombud hos annan än innehafvare af dylik försäljningsrättighet till salu utbjuda brännvin eller upptaga beställningar därå i mindre belopp än 250 liter.

Som nämnda bestämmelse endast afser innehafvare af brännvinsförsäljningsrättighet och ombud för sådan, riktar den sig ej emot franska handelsresandes rätt enligt artikel 17 att upptaga beställningar. På sätt Riksdagen ock framhållit i sin skrifvelse den 2 maj 1907, äro därför handelsresande för franska handelshus, äfvensom resande för handelshus af sådan nationalitet, som traktatsenligt skall här i landet behandlas såsom mest gynnad nation, för närvarande icke underkastade sådana restriktiva bestämmelser som exempelvis den nyss anmärkta i brännvinsförsäljningsförordningen.

Jämväl i ett annat hänseende synes mig artikel 17 i 1881 års handelstraktat tarfvå komplettering i den riktning, Riksdagen i skrifvelsen den 2 maj 1907 uttalat. Enligt § 26 mom. 2 i nådiga förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864, sådant detta författningsrum lyder enligt nådig förordning den 4 december 1908, må icke utlänning, äfven om han undfått tillstånd till utöfvande här i riket af handel eller annan näring, idka gårdfarihandel, d. v. s. utom den ort, där han är bosatt, kringföra varor till salu annorledes än å marknad, ej heller användas såsom biträde vid dylik handel, vare sig den sker för svensk eller utländsk mans räkning. Detta stadgande står emellertid ej i full öfverensstämmelse med den ännu gällande artikel 1 af 1881 års handelstraktat med Frankrike, hvilken artikel tillerkänner franska undersåtar rätt att komma i åtnjutande af samma privilegier, friheter och andra förmåner i afseende å handel och industri, som tillkomma landets egna undersåtar. Denna bristande öfverensstämmelse mellan näringsfrihetsförordningen och handelstraktaten är desto mera påtaglig, som förbudet mot gårdfarihandel af utlänning införts i näringsfrihetsförordningen genom en nådig förordning den 23 september 1887 och sålunda tillkommit, efter det 1881 års traktat afslöts. Andra länder,

som i sina traktater med Sverige hafva bestämmelse om behandling såsom mest gynnad nation, skulle gifvetvis kunna åberopa ifrågavarande bestämmelse i den franska traktaten till sin fördel. För Sverige är det alltså af intresse att äfven i denna punkt få den franska handels-traktaten bringad till öfverensstämmelse med den i riket gällande lagstiftningen. Detta kan ernås genom öfverenskommelse, att franska gårdfarihandlare ej skola åtnjuta annan eller bättre behandling än gårdfarihandlare, tillhörande mest gynnad nation.

Utom de af mig nu berörda önskemål från Sveriges sida i afseende å ändring af den gällande handelstraktaten med Frankrike, hvilka båda ligga inom omfånget af Riksdagens i skrifvelsen den 2 maj 1907 gjorda framställning, föreligger ytterligare en fråga, hvilken det synes mig angeläget att få på betryggande sätt ordnad på grund af densammes betydande ekonomiska innebörd. Jag afser härmed det behof, som för Sveriges vidkommande gjort sig gällande att erhålla medgifvande från fransk sida beträffande upptagande af vissa svenska värdepapper i de franska officiella noteringarna.

Genom ett af franska regeringen fattadt beslut få för närvarande inga utländska lån noteras å börsen i Paris, förrän vederbörande minister därtill gifvit bemyndigande. Anledningen till detta beslut torde hafva varit, att man ville begagna den rikliga penningtillgången inom Frankrike till att skaffa landet kommersiella fördelar af utlandet, i gengäld för att den franska penningmarknaden öppnades för vederbörande främmande land. På grund af den i Frankrike rådande allvarliga krisen inom vinindustrien var det lättnader till förmån för den franska vinexporten, som därvid närmast åsyftades.

Äfven för Sverige blef den franska penningmarknaden stängd genom franska regeringens förenämnda beslut. En framställning om förklarande från franska regeringen, att hinder från dess sida icke skulle möta mot officiell notering på franska börsen af 1907 års svenska statslån å 65 miljoner francs, blef till följd däraf icke afgjord, hvadan någon notering ej heller kunde äga rum.

Att genom berörda förhållande afsevärd olägenhet uppstått för det svenska lånebehofvet är tydligt. Svenska staten och flera af Sveriges kommuner äfvensom åtskilliga penninginstitut, afsedda att befrämja och underlätta fastighetskrediten, hafva samtliga behof af, att den rika franska penningmarknaden är för dem öppen. Likaså kommer detta att blifva fallet med den kreditinstitution för Sveriges stads-

fastighetsägare, angående hvars inrättande, i anledning af därom utaf nästlidet års Riksdag gjord framställning, förslag för närvarande är under utarbetande. Härtill kommer, att det otvifvelaktigt bör underlätta erhållandet af förmånligare villkor för lån, hvarom underhandlas i andra länder än Frankrike, därest äfven den franska länemarknaden är för den lånesökande öppen.

Då franska regeringens förenämnda beslut i fråga om officiell notering af utländska lån blef bekant, togs omedelbart i öfvervägande, huruvida icke åtgärder kunde vidtagas för att afvärja de skadliga följder, som en vägran af notering för svenska värdepapper otvifvelaktigt skulle framkalla. På grund af nyss anförda omständigheter leddes då ovillkorligen tanken på möjligheten att genom en nedsättning af tullen å vin — särskildt tullen å alkoholsvaga viner — undanröja hindret för noteringen.

Vid den undersökning, som i anledning häraf verkställdes, framträdde än ytterligare önskvärdheten af att från Sveriges sida åtgärder vidtoges för att ej mindre få genomförda de af mig förut omförmälda ändringar i den franska handelstraktaten, hvilka föranleddes af Riksdagens skrifvelse den 2 maj 1907, än äfven erhålla medgifvande till officiell notering af svenska värdepapper. Under undersökningens fortgång framgick emellertid tillika, att enligt inhämtade upplysningar ifrågavarande eftergifter icke komme att af Frankrike beviljas utan vederlag från svensk sida och att Frankrike därvid såsom kompensation komme att fordra åtminstone nedsättning af tullen å vin.

I anledning af hvad sålunda förekommit bemyndigade Eders Kungl. Maj:t den 31 oktober 1908 mig att vid mitt då förestående besök i Paris träda i underhandling med franska regeringen för genomförande af förberörda svenska önskemål, mot vederlag af nedsättning af den svenska tullen å icke musserande vin af 14 procents alkoholhalt eller därunder, äfvensom därom afsluta och underteckna öfverenskommelse.

De därefter förda underhandlingarna resulterade däri, att de svenska yrkandena godkändes, mot det att Sverige förbunde sig att nedsätta tullen å icke musserande vin af 14 procents alkoholhalt eller därunder, hvilket infördes å fat, till 34,05 öre per kilogram, samt att tullsatsen per liter icke musserande vin, importeradt å buteljer, icke skulle öfverstiga den för vin på fat fastställda tullsatsen per kilogram med mera än 35 öre.

Under förbehåll af Riksdagens godkännande af berörda tullnedsättningar afslutades och undertecknades den 2 nästlidne december en konvention i enlighet med nyss angifna, vid underhandlingarna öfverens-

komna grunder. Konventionen är en tilläggsöfverenskommelse till redan gällande handelstraktat med Frankrike och afser sålunda icke att i andra delar, än som i konventionen omförmälas, göra ändring i de bestämmelser i öfrigt, som innehållas i konventionen af den 13 januari 1892 angående delvis förlängning af handels- och sjöfartstraktaterna af den 30 december 1881. Den nu afslutade konventionen är afsedd att tillämpas under den tid, konventionen af den 13 januari 1892 förblir i kraft, hvadan jämväl i afseende å förevarande konvention gäller den i 1892 års konvention förekommande bestämmelse, att den tillämpas intill utgången af en tidrymd af 12 månader, efter det endera af de fördragsslutande parterna tillkännagifvit sin afsikt att låta 1892 års konvention till kraft och verkan upphöra.

Den nu afslutade konventionen jämte en samtidigt afgifven ömsesidig förklaring, att den mellan Sverige och Frankrike bestående sjöfartstraktaten icke beröres af bestämmelserna i artikel 3 af konventionen den 2 december 1908, torde såsom bilagor få åtfölja detta protokoll.

Det af franska regeringen gjorda medgifvandet i fråga om officiell notering af svenska värdepapper har af formella skäl icke införts i konventionens text. Samtidigt med konventionens afslutande har emellertid franska regeringen i fullt bindande form lämnat garantier för, att lån, som utfärdats eller garanterats af svenska staten, icke förvägras notering å den officiella franska marknaden.

Såsom framgår af det jag nu anfört, finner jag den med Frankrike träffade öfverenskommelsen vara af stor betydelse för vårt land, hvadan jag tillstyrker, att Eders Kungl. Maj:t måtte till Riksdagens godkännande framlägga den i konventionen aftalade nedsättningen af tullen å vin.»

Vid föredragningen af detta ärende har härefter statsrådet och chefen för finansdepartementet yttrat följande:

»Beträffande de fördelar, som genom den ifrågavarande öfverenskommelsen skulle beredas vårt land, är jag i allo af samma uppfattning som herr ministern för utrikes ärendena.

Genom den af herr ministern i ämnet lämnade redogörelsen synas mig ock vikten och betydelsen för vårt land af denna öfverenskommelse vara på ett så öfvertygande sätt ådagalagda, att jag, under hänvisning i öfrigt till nämnda redogörelse, finner mig endast böra framhålla följande förhållanden.

Såsom förut omförmäls, har Riksdagen i sin skrifvelse den 2 maj 1907 påpekat, hurusom genom bestämmelsen i 5 § af 1905 års för-

*Finans-
ministerns
anförande.*

ordning angående försäljning af brännvin frågan om rätten för utländska handelshus och deras ombud att här i riket obehindradt upptaga beställningar å vin och spirituosa kommit i ett annat läge. Då ärenden rörande lagstiftningen angående normerandet af handeln med brännvin och därmed jämförliga drycker tillhöra det departement, jag förestår, vill jag ytterligare betona, att genom upphörandet af berörda rätt ännu ett ingalunda obetydligt steg skulle tagas fram till behörig effektivitet i nämnda lagstiftning. Enligt inhämtade upplysningar drifves nämligen en afsevärd rörelse i ifrågavarande hänseende icke blott af kringresande handelsagenter, utan äfven af åtskilliga inom riket fast etablerade firmor, som äro ombud för utländska vin- och spirituosahus.

Samtidigt med att en faktiskt förefintlig inkonsekvens i fråga om svenska undersåtars och utlänningars befogenheter här i riket skulle genom den nu avslutade konventionen försvinna, komme ock det i förevarande hänseende upprepade gånger inom Riksdagen i nykterhetens intresse framställda krafvet sålunda att nu blifva tillgodosedt.

Hvad vidare angår behovet och önskvärdheten af att vid eventuell placering af svenska lån äfven kunna räkna med den franska penningmarknaden, så torde något tvifvel icke kunna hysas, att icke ett sådant medgifvande som det af franska regeringen nu lämnade är för vårt land en betydande fördel, värd den uppoffring, konventionen innebär. Med den bestämda hållning, franska regeringen alltjämt intagit i denna fråga, har det också varit omöjligt att vinna berörda medgifvande utan att tillmötesgå Frankrikes redan tidigt preciserade fordran på nedsättning af tullen för de alkoholsvaga viner, hvilkas export det ligger i Frankrikes intresse att främja.

I detta sammanhang anser jag mig böra nämna, att två framställningar om medgifvande af officiell notering å franska börsen af vissa svenska värdepapper — den ena afseende det förut omförmälda svenska statslånet af år 1907 å 65 miljoner francs och den andra två Stockholms inteckningsgarantiaktiebolags lån af åren 1906 och 1907, hvarterda å 20 miljoner francs — under förutvarande förhållanden blefvo af franska regeringen lämnade utan bifall. Enligt numera ingången underrättelse hafva emellertid, sedan den ifrågavarande konventionen blifvit å svenska och franska regeringarnas vägnar undertecknad berörda lån den 11 december 1908 blifvit officiellt noterade å börsen i Paris.

Jag instämmer i den af herr ministern för utrikes ärendena gjorda tillstyrkan, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att besluta

en nedsättning af tullen å vin i den omfattning, som konventionens artikel I afser.

Såsom af konventionens text framgår, skulle enligt öfverenskommelsen tullen å icke musserande vin af 14 procents alkoholhalt eller därunder, infördt på fat af alla storlekar, blifva 34,05 öre per kilogram. Vidare innefattar konventionen det medgifvande från Sveriges sida, att tullsatsen per liter för icke musserande viner på butelj icke må öfverstiga tullsatsen per kilogram för vin på fat med mer än 35 öre.

Enligt gällande tulltaxa af den 8 juni 1906 äro tullsatserna för vin följande:

Nummer i tulltaxan.	Vin:	Kvantitet för tullberäkningen.	Tullsats.	
			Kr.	öre.
695.	af till och med 25 procents alkoholhalt: på fat, större eller mindre	1 kg.	—	65
696.	på andra kärl: musserande	1 lit.	2	—
697.	icke musserande	1 lit.	1	—
	af högre alkoholhalt; tullbehandlas såsom Likör.			

Då alkoholhalten i de franska, icke musserande vinerna i allmänhet icke öfverstiger 14 procent, har den nu ifrågasatta tullnedsättningen begränsats att omfatta icke musserande viner af 14 procents alkoholhalt och därunder. Oberörda af konventionen äro sålunda de icke musserande vinerna af mer än 14 procents alkoholhalt samt alla musserande viner. Denna begränsning är af väsentlig betydelse med hänsyn till den finansiella innebörden för Sverige af tullnedsättningen, på sätt framgår af följande tabell öfver Sveriges införsel af vin år 1907.

Till grund för denna tabell hafva kunnat läggas uppgifter endast för ett år, enär först från och med år 1907 en specificerad statistisk varuförteckning tillämpats och det icke är möjligt att för den tid alltsedan år 1892, hvarunder tullsatserna för vin afsett allt vin af till och med 25 procents alkoholhalt, erhålla uppgift å de särskilda slag af vin, som importerats.

Sveriges införsel af vin år 1907:

icke musserande:	
af t. o. m. 14 % alkoholhalt:	
på fat	802,596 kilogram
på andra kärl	178,282 liter
af mer än 14 % alkoholhalt:	
på fat	1,570,942 kilogram
på andra kärl	73,965 liter
musserande	392,200 liter

Denna tabell gifver vid handen, att de icke musserande vinerna af 14 procents alkoholhalt och därunder icke uppgå till en tredjedel af Sveriges hela import af vin.

Tullsatsen för icke musserande vin å fat skulle, då alkoholhalten icke öfverstiger 14 procent, enligt konventionen utgöra 34.05 öre för kilogram. Bråkdelen af ett öre hafva uppkommit genom det franska beräkningssättet, men vid bestämmandet af tullsatsen i svenska tulltaxan synas dessa bråkdelen böra utelämnas och tullsatsen fastställas till jämnt 34 öre för kilogram. Utelämnandet af bråkdelen är utan nämnvärd finansiell betydelse, hvaremot det torde vara af afsevärd olägenhet i praktiken att vid tullbehandling nödgas räkna med delar af ett öre.

Förut har erinrats, att enligt gällande handelsfördrag undersåtar, tillhörande ett stort antal främmande nationer, äga anspråk på att här i landet behandlas såsom »mest gynnad nation», medan samma rätt är tillförsäkrad svenska undersåtar i vederbörande främmande länder. Genom den ställning i handelspolitiskt afseende, Sverige sålunda intager till andra länder, följer, att den ifrågavarande nedsättningen af vintullen kommer ej blott Frankrike, utan till jämförelsevis icke ringa del jämväl de länder till godo, hvilka skola behandlas såsom mest gynnad nation.

I den med Tyska riket den 8 maj 1906 afslutade handels- och sjöfartstraktaten finnes såsom anmärkning till rubriken nummer 695 af den svenska tulltaxan införd särskild bestämmelse därom, att lättnader, som medgifvas en tredje makt i fråga om tullbehandling af viner, af något som helst slag, i synnerhet rödviner, skola, så länge de äga bestånd gentemot den tredje makten, äfven tillämpas på de tyska hvita vinerna. I detta sammanhang bör vidare erinras, att i samma traktat, såsom anmärkning till rubriken nummer 697 af svenska tulltaxan, är

stadgadt, att tullen per liter för icke musserande hvita viner på buteljer icke skall öfverstiga tullen per kilogram för hvita viner på fat med mer än 35 öre.

Motsvarande bestämmelse i artikel 1 af den nu afslutade konventionen med Frankrike, nämligen att tullsatsen per liter för icke musserande viner på butelj icke får öfverstiga den för vin på fat fastställda tullsatsen per kilogram med mer än 35 öre, föranleder till en omreglering af tullsatsen för icke musserande vin af intill 14 procents alkoholhalt, hvilket införes på andra kärl än fat. Jag förordar, att sistnämnda tullsats bestämmes till hvad vid en tull af 34 öre per kilogram för vin på fat sålunda högst kan ifrågakomma, eller 69 öre per liter.

För att kunna bedöma den ekonomiska verkan af de nu ifrågasatta tullnedsättningarna har med ledning af de förut meddelade uppgifterna angående vinimporten till Sverige under år 1907 en beräkning blifvit verkställd. Denna har gifvit till resultat, att den genom fastställande af ifrågavarande tullsatser, resp. 34 och 69 öre, inträdande minskningen i tullinkomster torde böra uppskattas till i rundt tal 300,000 kronor om året.

Den i fråga om konventionen stipulerade bestämmelsen, att densamma skall fortfara att tillämpas under hela den tid, handelstraktaten af den 30 december 1881, sådan den blifvit förlängd genom konventionen, undertecknad den 13 januari 1892, förblir i kraft, bereder, såsom förut nämnts, möjlighet att, genom uppsägning af 1892 års konvention till upphörande efter tolf månader, inom en jämförelsevis kort tid vinna ändring i de nu ifrågasatta tullsatserna, därest sådant skulle finnas nödigt. Med hänsyn härtill böra de af konventionen föranledda sänkta tullsatserna icke fastställas att gälla för längre tid, än konventionen är i tillämpning.»

De vid statsrådsprotokollet fogade bilagorna äro af följande lydelse:

»Öfverenskommelse.

Hans Maj:t Konungen af Sverige och franska republikens president, lifvade af ömsesidig önskan att underlätta och utvidga handelsförbindelserna mellan Sverige och Frankrike, hafva beslutit att för sådant ändamål afsluta en öfverenskommelse samt till fullmäktige utsett:

Hans Maj:t Konungen af Sverige sin minister för utrikes ärendena herr *Trolle* samt

Franska republikens president senatorn, ministern för utrikes ärendena herr *Stephen Pichon* och deputeraden, ministern för handel och industri herr *Jean Cruppi*, hvilka, efter att hafva meddelat hvarandra sina respektive fullmakter, som befunnos i god och behörig form, öfverenskommit om följande artiklar, utan att därigenom de bestämmelser i öfrigt rubbas, som innehållas såväl till Sveriges som Frankrikes fördel i konventionen, undertecknad den 13 januari 1892, emellan Frankrike och de förenade rikena Sverige och Norge angående delvis förlängning af handels- och sjöfartstraktaterna, afslutade den 30 december 1881.

Artikel 1.

De här nedan uppräknade alster af franskt ursprung må införas till Sverige på följande villkor:

Nummer i tull- taxan		Kr.	öre.
695	Icke musserande vin af 14 procents alkoholhalt eller därunder på fat af alla storlekar, 1 kg.	—	34.05

Anmärkning till n:o 697 i allmänna tulltaxan. Tullsatsen per liter för icke musserande viner på butelj får icke öfverstiga den för vin på fat fastställda tullsatsen per kilogram med mer än kronor 0.35.

Artikel 2.

De höga fördragsslutande parterna hafva öfverenskommit, att artikel 17 i handelstraktaten af den 30 december 1881 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Franska handelsresande, som färdas inom Sverige för franska handelshus, skola med de inskränkningar, som äro ålagda landets egna undersåtar, där äga att göra uppköp för sin industris behof och upptaga beställningar med eller utan prof, men icke till försäljning kringföra varor.

Detsamma skall i Frankrike gälla i afseende å svenska handelsresande.

Franska handelsresande skola icke inom Sverige vara underkastade högre yrkesavgift än den lägsta dylika avgift, som därstädes erlägges af inländska handelsresande under i öfrigt motsvarande förhållanden. En avgift till lika belopp med den, som i Sverige drabbar

franska handelsresande, kan i Frankrike påläggas svenska handelsresande.

Franska handelsresande skola i alla hänseenden erhålla samma mest gynnade behandling, som tillkommer handelsresande, tillhörande någon annan utländsk nation. Hvarje rätt, lättnad eller fördel, undantag eller minskning i afgift, hvaraf någon sådan kommer i åtnjutande, skola omedelbart tillämpas på franska handelsresande.

Franska undersåtar, som önska kringföra varor till försäljning i Sverige (gårdfarihandel), skola icke behandlas annorlunda eller bättre än undersåtar, tillhörande hvilken som helst annan utländsk nation.

Artikel 3.

Denna konvention skall ratificeras, och ratifikationerna skola så snart som möjligt utväxlas under förbehåll af svenska Riksdagens godkännande. Den skall träda i kraft från och med åttonde dagen efter utväxlingen af ratifikationerna och skall fortfara att tillämpas under hela den tid, handelstraktaten af den 30 december 1881, sådan den blifvit förlängd genom konventionen, undertecknad den 13 januari 1892, förblir i kraft.

Till yttermera visso hafva de respektive fullmäktige undertecknat denna konvention och försett densamma med sina sigill.

Som skedde i Paris uti två exemplar den 2 december 1908.

(L. S.) *Eric Trolle.* (L. S.) *S. Pichon.* (L. S.) *Jean Cruppi.»*

»Tillkännagifvande.

Vid undertecknandet af den denna dag afslutade öfverenskommelse mellan Sverige och Frankrike förklara de höga fördragsslutande parternas fullmäktige samstämmigt, att den i Paris den 30 december 1881 mellan Frankrike och de förenade rikena Sverige och Norge afslutade sjöfartstraktat, som blifvit förlängd genom artikel 2 i konventionen, undertecknad den 13 januari 1892, icke beröres af bestämmelserna i artikel 3 i förenämnda öfverenskommelse.

Till yttermera visso hafva de respektive fullmäktige undertecknat detta tillkännagifvande och försett detsamma med sina sigill.

Som skedde i Paris uti två exemplar den 2 december 1908.

(L. S.) *Eric Trolle.* (L. S.) *S. Pichon.* (L. S.) *Jean Cruppi.»*

Utskottets
yttrande.

Utskottet finner den föreslagna nedsättningen af tullarna å vin i och för sig föga önskvärd. Dels är ifrågavarande artikel obestridligen en öfverflödsvara och kan såsom sådan godt tåla nu bestämda tullar, och dels måste det onekligen vara mindre tilltalande särskildt för dem, som mera verksamt deltaga uti nykterhetsarbetet, att vara med om en åtgärd, som åtminstone i någon mån underlättar åtkomsten af vissa alkoholhaltiga drycker. Utskottet har gifvetvis också haft fullt klart för sig, att den öfverenskommelse, som här preliminärt ingåtts, pekar på nödvändigheten af en finanspolitik, som i görligaste mån söker bevara vårt lands ekonomiska själfständighet, så att icke allt för stora svårigheter uppstå, därest de svenska statsmakterna skulle vilja anordna sin inre lagstiftning på ett sätt, som kunde kännbart beröra mäktiga intressen i det ena eller andra främmande landet.

Såsom af ofvan intagna statsrådsprotokoll framgår, hafva emellertid genom denna konvention franska handelsresande, som inom Sverige utbjuda varor, blifvit underkastade de inskränkingar, som äro ålagda vårt lands egna undersåtar med afseende å rätten att upptaga beställningar. Härigenom uppfylles ett af Riksdagen länge med styrka omfattadt önskemål, att de restriktiva bestämmelser i fråga om rätten att upptaga beställning å brännvin och därmed i försäljningsafseende likställda varor, som gälla för ombud för svenska firmor, blifva tillämpliga äfven hvad beträffar alla reseagenter för utländska handelshus. Jämväl andra fördelar komma på grund af berörda öfverenskommelse vårt land till del. Betydelsen af dessa förmåner lærer med önskvärd tydlighet framgå af innehållet i en detta betänkande åtföljande, från riksgäldskontoret till utskottets förfogande ställd promemoria angående af svenska staten under de senaste tio åren upptagna lån, till hvilken promemoria utskottet tillåter sig hänvisa. I betraktande af dessa omständigheter har utskottet, trots förut omförmälda betänkligheter, funnit sig böra tillstyrka Riksdagen att godkänna det af Kungl. Maj:t framlagda förslaget.

Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen ville bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 8 februari 1909.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

af herr *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra, som yrkat afslag å för-
varande proposition; samt
af herr *F. O. Berg* i Göteborg.

Herrar friherre *Trolle*, *Hammarström*, *Åkerberg* och *Kvarnzelius*
hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i behandlingen af detta
ärende inom utskottet.

Bilaga.

Under de senaste tio åren hafva svenska statslån upptagits å följande nominella belopp i kronor:

	Lån upptagna i <i>Frankrike.</i>	Lån upptagna i <i>England.</i>
1899 års lån med 3½ % ränta	36,000,000	
1900 » » » 4 % ränta under de första 10 åren, därefter 3½ % ränta		*) 36,320,000
1904 års emission af 1887 års 3,6 % lån	***) 5,722,000	
1904 års lån med 3½ % ränta	36,000,000	
1906 » » » » »	43,200,000	
1907 » » » 4 % ränta under de första 8 åren, därefter 3½ % ränta	46,800,000	
1908 års lån med 4 % ränta under de första 10 åren, därefter 3½ % ränta		54,480,000
Summa kronor	167,722,000	90,800,000

*) Obligationerna af 1900 års lån försåldes hufvudsakligen i England men äro för närvarande, enligt hvad af kuponginlösen framgår, till större delen placerade i Frankrike.

**) De år 1904 utfärdade 3,6 procent obligationerna å 5,722,000 kronor lämnades af riksgäldskontoret till Nya Trollhätte kanalbolag såsom likvid för Trollhätte kanalverk m. m.; af bolaget blefvo emellertid dessa obligationer placerade i Frankrike.

Stockholm den 4 februari 1909.

H. Sederholm.

Sekreterare i riksgäldskontoret.